

Teatrul Nostru

Denumirea unei instituții teatrale, ca și a oricărei întreprinderi în care munca și talentul oamenilor produce, în colectiv, valori materiale și spirituale, ca și numele fiecărui ins ce se naște pe planeta Pământ semnifică — sau ar trebui să semnifice! — o individualitate anume, o „marcă a fabricii”, a personalității proprii, de natură să-i releve între semenii funcția, rolul, specificul, însemnătatea, trănicia ș.a.m.d. În acest spirit, printre formațiile teatrale bucureștene din deceniul 5 al veacului pe care încă îl străbatem, Teatrul Nostru (septembrie 1941—aprilie 1948) — înființat de actrița Dina Cocea și condus împreună cu Eugenia Zaharia, Petru Nove și Fory Etterle — a avut și a păstrat, ca entitate istorică, o rezonanță aparte; el a întrupat, anume, din capul locului (anterior o altă companie cu aceeași „firmă” se dovedise cu totul efemeră), o idee și un scop ce prelungeau peste decenii, alături de Teatrul Maria Filotti, existența tradiționalelor scene libere europene de la Paris, Berlin și Moscova, validată la noi prin succesul Companiei Davila (1909—1912) și pe urmă al companiei soților Bulandru (1914—1940), asociați în diferite perioade cu Marioara Voiculescu, Gheorghe Stocin, Ion Manolescu și Velimir Maximilian.

Teatrul Nostru n-a fost, deci, o simplă instituție artistică înfiripată, ca altele altele în epocă, doar dintr-un impuls comercial sau, de această dată, din ambiția unei foarte tinere artiste (directoarea lui împlinea, în 1941, numai 29 de ani), chiar dacă dînsa purta un nume cu o rezonanță combativă care îi putea justifica imboldul și chiar dacă era în același timp, în linie maternă, nepoata unui alt luptător socialist de renume, Constantin Mille (fapt ce ar fi constituit, de altfel, în momentul respectiv, mai degrabă o carte de vizită negativă); dimpotrivă, Teatrul Nostru exprima — foarte exact din punct de vedere civic, dar și cu o nuanță de familiaritate mult apreciată de români — un program: protagoniștii lui doreau în teatru al lor și al unui public al lor, în consonanță cu idealurile etice și estetice ale noii lumi care se naștea luptînd și la a cărei afirmare, în plan artistic și intelectual, conducătorii scenei din subsolul Teatrului Majestic aveau să contribuie — atunci și mai tîrziu — substanțial. Voia, anume, această nouă scenă, un repertoriu care să corespundă înnoirilor așteptate în plin război mondial și îndată după încheierea lui, un repertoriu modern nu numai prin formele sale de expresie, ci și printr-un conținut de idei de esență democratică; un repertoriu (45 de piese în șapte stagiuni) în care s-a impus ini-

țial literatura franceză — mai mult sau mai puțin „bulevardieră” (H. Bataille, Denys Amiel, Marcel Achard), ilustrată însă, apoi, prin nume de certă autoritate academică, precum Emile Zola, Anatole France sau Jean Anouilh — pentru a se trece treptat la Shakespeare (Noaptea regilor) și G. B. Shaw (Pygmalion, Discipolul diavolului), la Mama de Karel Čapek și Nemaipomenita pantofăreasă de Garcia Lorca, dar, mai ales, la Eugene O'Neill, a cărui dramaturgie încă „proaspătă” în Europa și-a găsit — într-o concurență fertilă cu prima scenă a țării (unde se juca Din Jale se intrupează Electra) — cea dintîi afirmare majoră în România tocmai la Teatrul Nostru: Dincolo de zare, Patima de sub ulmi, Anna Christie, Michael și Anna; n-au lipsit, firește, din acest palmares bogat și armonios echilibrat în raport cu durata și posibilitățile particulare ale instituției, nici piesele românești, puține la număr, dar exprimînd, în schimb, în anii de început ai revoluției socialiste, opțiuni morale, civice și politice elocvente, aparținînd unor scriitori de valoare, binecunoscuți pentru alitudinea lor democratică, militanță Canalla de N. D. Cocea, Idolul și Ion Anapoda de G. M. Zamfirescu, Rețeta fericirii de Mircea Ștefănescu.

Al nostru, în sensul unei modernități de înaltă valoare artistică, s-a dovedit a fi, de asemenea în consens cu politica sa repertorială progresistă, teatrul asociației Dina Cocea — Fory Etterle, în ceea ce

Dina Cocea în Senca din „Canalia” de N. D. Cocea, Teatrul Nostru, 1944, regia Ion Șahighian

**Dina Cocea în „Anna Christie”,
1944—1945 și...**

**...în Froșa din „Idolul și Ion Anapoda” de G. M. Zamfirescu, regia
Mihai Zirra, 1948**

privește **calitatea** producției artistice — asigurată pe de-o parte de componența trupei, pe de alta de o exemplară colaborare cu regizorii de frunte ai vremii. Primul termen al ecuației — **trupa** — depășindu-se inconvenientele unui anumit eclectism, inevitabil în condițiile date, a păstrat, constant, o valoare și, iarăși, un echilibru, demne de cele mai pretențioase instituții similare; câteva nume, aparținând tuturor generațiilor actorești ale timpului, vor fi de ajuns pentru a ne edifica deplin alături de directorii teatrului (Dina Cocea și Fory Etterle — strălucind, de pildă, în **Pygmalion** și în **Canalia**) în **Dincolo de zare** au jucat Lucia Sturdza Bulandra, Marioara Voiculescu și Maria Filotti, Gheorghe Storin și George Calboreanu; Marietta Rareș, Sarah Manu și Lia Șahighian; Marcel Anghelescu și Jules Cazaban, Gh. Ionescu-Gion, Jenică Constantinescu și George Demetru, Ion Manta, N. Sireteanu, Sorin Gabor, Ion Henter și alții. Al doilea termen al ecuației, **direcția de scenă**, s-a convertit într-un veritabil laborator de creație — printre cele mai active și mai exigente din epocă — la constituirea con-

ceptului de teatru **al nostru** contribuind cîțiva dintre așii regiei românești, ca Ion Șahighian (creatorul spectacolelor **Pygmalion**, **Dincolo de zare**, **Noaptea regilor** și **Patima de sub ulmi**), Victor Ion Popa (cu ultimele sale montări **Discipolul diavolului** de Shaw și **Celebrii Cavendish** de Edna Ferber și G. Kauffman) și Ion Sava (cu **Abracadabra** de Noël Coward și **Delta sălbatică**, adaptare de Ion Luca după un roman de Louis Bromfield), pe lângă mai tinerii dar talentații Nicolae Massim, Val Mugur și Mihai Zirra.

Astăzi, după patru decenii de la încheierea activității sale, timp în care mai tinerii sau mai vîrstnicii lui colaboratori și-au conturat, în majoritate, profiluri neșieritoare pentru galeria de aur a scenei naționale românești, Teatrul Nostru ne apare ca o verigă viguroasă și indispensabilă a continuității ei umaniste, revoluționare și patriotice.

Mihai VASILIU